

alimara

Revista de Treball Social
Època 5 / número 54 / Juny 2010

Consell de
Mallorca

Núm 54

Època 5. Juny 2010

Edita: Institut d'Afers Socials
Consell de Mallorca

Coordinació i redacció:
Servei de planificació i documentació.
General Riera, 67
07010 Palma

Els articles d'aquesta revista expressen únicament l'opinió
dels seus autors.

Entrevista a Guillem Fullana

Pere Ferrer Guasp,
tècnic de la Secció d'Accesibilitat
de l'IMAS

Guillem Fullana, nasqué el 13 de setembre de 1948 al poble d'Algaida. Cursà els estudis de batxiller al col·legi de La Salle de Palma, finalitzats els quals ingressà com a auxiliar administratiu a Telefònica (1965-1968). Als 20 anys (1968) va sofrir un accident de moto a causa del qual va quedar paraplègic. Aquest fet li suposa una invalidesa total. Passada l'etapa de rehabilitació intentà matricular-se a l'Escola de Magisteri i no se l'admeté perquè el centre era inaccessible i perquè dins

la mentalitat de les autoritats acadèmiques d'aquells temps no hi cabia la possibilitat que un jove paraplègic pogués ser docent. El 1973 començà a treballar com a administratiu al Seminari Menor, (actualment Col·legi Sant Pere) on s'hi quedà fins a l'any 1990. Del 1976 a 2007, fou membre actiu de l'associació

ASPROM, en la qual va ocupar diferents càrrecs de responsabilitat. De 1995 a 2003 n'ocupà la vicepresidència. Formà part de la Comissió de Barreres de la Federació de la Coordinadora de Minusvàlids de 1993 a 2007. Del 1995 al 1996 fou vicepresident de la Coordinadora de Minusvàlids. El maig de 2007 s'integrà en l'associació d'ASPAYM com a vocal. Un any després en fou elegit vicepresident fins al febrer de 2010, que decidí retirar-se. Des de 1995 és membre del Consell Assessor de la Llei 3/1993 per a l'Accessibilitat, organisme integrat en la Conselleria d'Obres Públiques i Habitatge. Al mateix temps, s'incorporà als treballs de la Ponència Tècnica del citat Consell Assessor. Va formar part de la comissió tècnica que redactà el Decret 20/2003, de 28 de febrer i ha participat en la subcomissió de modificació de l'anterior Decret. Ha format part de la Taula per l'Accessibilitat del Consell de Mallorca des que es constituí l'any 2000. A instàncies de la batlessa de Palma, el 2008 s'incorporà a les reunions de la Comissió de Gerència d'Urbanisme de l'Ajuntament de Palma.

Com es pot assumir una discapacitat tan greu com la vostra sense deixar pel camí les il·lusions de tota una vida?

El món em va caure damunt. Ho passes molt malament i totes les il·lusions de futur desapareixen de cop. Passat un temps de desesperança i de sofriment intens, t'adones que la vida continua i que malgrat la greu discapacitat val la pena viure-la. No pensaren així alguns dels meus companys que posaren fi a la seva vida perquè no pogueren suportar aquella nova realitat que el semblà monstruosa.

Sortosament, jo vaig tenir tot el suport de la família. Durant els dos anys que vaig haver de romandre hospitalitzat a Barcelona, els meus pares varen enviar a la germana major a viure al meu costat. La visita dels meus amics d'Algaida que estudiaven a Barcelona i que venien a veurem tots els caps de setmana, em permetien estar en contacte amb el món exterior. Aquestes companyies em varen ajudar molt a anar fent en una realitat difícil d'acceptar.

Quan un és tan jove, s'adona de les limitacions que comportarà en el futur la discapacitat?

Quan vaig sortir de l'hospital era molt jove i em vaig sentir agombolat per la família i els amics. Per mi, al principi, les barreres arquitectòniques no m'aturaren per fer la majoria de coses que desitjava. Els amics m'ajudaven a superar els entrebancs. Anava per tot, em divertia com un jove més. Podia pensar que tota la vida seria igual. Però quan els meus amics es casaren les coses canviaren i vaig haver d'enfrontar-me a una crua realitat plena d'obstacles físics i mentals que limitaven la meua independència i autonomia.

Telefònica, en la qual treballava abans de l'accident, no va permetre que em reincorporés al meu lloc de treball com auxiliar administratiu, Aleshores, no em quedà més remei que espavilar-me, per ocupar-me en altres activitats que donessin un sentit a la vida. Vaig entrar a l'Obra Cultural Balear i juntament amb un grup reduït de veïns constituïrem la delegació

d'Algaida. També vaig exercir el càrrec de tresorer del Club de Futbol Algaida.

Que suposà l'encontre amb Francesca Maria, que després fou la vostra dona?

Per mi va ser la sort de la meua vida. Ens coneguèrem a l'Associació ASPROM. Jo hi treballava i ella hi va venir a fer les pràctiques quan estudiava la carrera de Treballadora Social. Des del moment que ens enamoràrem passà a ser el puntal de la meua trajectòria vital.

És cert que la mentalitat obtusa d'un ministre us impedí prosseguir els vostres estudis de Magisteri?

Abans de l'accident jo m'havia presentat per lliure a unes quantes assignatures de la carrera de mestre nacional i les havia aprovat. Durant la llarga estança a l'hospital vaig encomanar a un dels meus amics que s'informés sobre si podria continuar els meus estudis donada la meua discapacitat. La Llei del ministre d'Educació, Villar Palasí, en l'article 2 estipulava que no podien exercir la professió d'ensenyants aquelles persones que patissin un defecte físic o malaltia contagiosa. Una persona amb discapacitat física, entenia el legislador, no podia dirigir una taula de gimnàstica.

Si fos avui, després de l'accident, haguéssiu pogut continuar treballant a l'empresa on fèieu feina abans?

Afortunadament avui m'hauria reintegrat al meu lloc de treball a Telefònica. Això és un senyal inequívoc que hem avançat, tant pel que fa a les mentalitats com a la legislació, quant a la integració de la persona amb discapacitat a l'empresa ordinària.

L'etapa en què treballàreu al Seminari, us va permetre du una vida normalitzada en l'àmbit laboral i social?

Uns anys després de l'accident vaig tenir la sort de poder treballar al Seminari Menor com a secretari del centre docent concertat que hi començà a funcionar. I tot, gràcies a mossèn Joan Puigròs Sbert, que em va oferir aquesta plaça perquè l'ajudés a posar en marxa aquell projecte. Jo tenia 24 anys i una gran il·lusió a poder treballar i sortir del meu aïllament al poble d'Algaida. Quan em vaig incorporar a la feina, em semblà que l'accident solament havia suposat un parèntesi en la meua vida. Novament, em sentia útil, estava en contacte diari amb un grup humà il·lusionat en tirar endavant aquella empresa. A més, el contacte amb els alumnes em contagiava de vitalitat i de ganes de viure.

Quan abandonàreu aquesta ocupació vàreu iniciar una nova etapa com a dirigent de l'associació ASPROM. Quins foren els vostres objectius a l'inici d'aquesta nova trajectòria?

Des d'ASPROM vaig iniciar una tasca en defensa de la millora de l'accessibilitat que era una matèria oblidada, com si fos una "maria" per als tècnics, promotors i polítics. Una qüestió marginal per la mateixa societat. Per tant, era imprescindible disposar d'una legislació autonòmica d'accessibilitat on poder aferrar-nos per reclamar als poders públics i a les entitats privades l'eliminació de barreres físiques i de la comunicació.

Es podria afirmar que els primers anys en què treballareu en favor de l'accessibilitat, més que una lluita col·lectiva, fou una missió de franc tirador?

Fins els anys noranta aquesta tasca era molt desagraïda perquè els resultats eren minsos. Quan feia alguna visita a un edifici o local d'ús públic per comprovar el grau d'accessibilitat era rebut amb desconfiança, amb recel, com si fos un intrús que es ficava on no el demanaven.

Un exemple ens pot il·lustrar de la poca importància que el poder municipal concedia a l'accessibilitat en els anys vuitanta. Des d'ASPROM havíem reclamat reiteradament que es fessin els rebaixaments de les voravies de l'avinguda Jaume III, perquè les persones usuàries de cadira de rodes s'hi poguessin passejar. Quan feren les obres no s'atenyeren als paràmetres de la normativa, perquè en realitat els feren perquè hi poguéssim accedir la màquina netejadora. Per nosaltres fou una gran decepció.

La primera manifestació a favor dels drets dels discapacitats fou una fita important en la llarga carrera de fons cap a la normalització.

Molt del mèrit d'aquesta primera mobilització fou de Miquel Clar, que en aquells moments era el gerent d'ASPROM, un metge jove amb esperit lluitador que ens va infondre coratge i ens va convèncer que no havíem d'esperar que els altres solucionessin els nostres problemes, ben al contrari, havíem de ser nosaltres que conqueríssim els nostres drets, la normalització, l'accessibilitat universal i la plena integració.

Aquesta manifestació que aparentment tenia un objectiu concret, fer accessible l'edifici de l'INSS de les Rambles, va tenir un impacte en l'opinió

pública major de l'esperat i suposà un impuls a les nostres reivindicacions de més llarg abast. També es posà de manifest davant la societat i dels representants públics l'existència d'un col·lectiu desatès, però que tenia la força i la unitat per reclamar els seus drets.

Després va venir la moguda del Teatre Principal

Estàvem cansats de demanar als representants polítics del Consell de Mallorca que es fes accessible l'entrada al teatre Principal, però no ens feien cas. Un vespre, abans que comencés un espectacle, ens vàrem reunir unes quantes persones usuàries de cadira de rodes a l'entrada per assistir-hi. Va comparèixer la policia com si nosaltres anéssim a provocar un altercat. En haver avisat la premsa, l'endemà se'n féu ressò de l'acte de protesta. Dies després vàrem rebre una crida de la consellera de Serveis Socials, la senyora Aina Vidal, demanant-nos si aquell any pensàvem demanar subvencions. Era una manera de cohibir-nos i pensar-nos-ho dues vegades abans d'emprendre qualsevol acció reivindicativa, ja que l'associació necessitava de les ajudes públiques per sobreviure.

La Llei per a la Millora de l'Accessibilitat i de la Supressió de les Barreres Arquitectòniques de 1993, marcà un abans i un després en l'aplicació de l'accessibilitat?

La Llei va suposar tenir un instrument legal més per poder exigir l'eliminació de barreres arquitectòniques i sensorials. A partir d'aquell moment es podia denunciar els incompliments de l'Administració i de les entitats, societats privades, propietaris de locals i edificis d'ús públic.

Vós heu participat en l'elaboració de tota la normativa de les Illes Balears que fa referència a l'accessibilitat. Quines resistències s'han hagut de vèncer per tirar endavant aquesta legislació?

Jo he participat en la elaboració i redacció dels reglaments del 1994 i del 2003. Va ser una feina molt laboriosa i que ens exigí a qui hi participàrem moltes hores de feina i superar resistències polítiques i dels col·legis professionals, perquè creien que la normativa era massa exigent. Segons el polític Jaén Palacios, quan la va llegir va comentar: "heu anat massa enfora, ja veureu que no es complirà".

Per mi va ser la primera decepció de les moltes que sobrevingueren. Jo sempre havia cregut que si es feia una llei era per complir-la.

Per què creieu que fins ara ha estat tan baix el grau de compliment de la normativa?

Abans de l'aprovació de la normativa autonòmica sobre l'accessibilitat, en els anys vuitanta, a través del Defensor del Poble vaig presentar 70 denúncies contra diferents administracions emparant-me en la LISMI i la Constitució. Unes actuacions que tingueren uns resultats molts decebedors. Com a conseqüència d'aquelles actuacions, el Consell de Mallorca, a

instàncies del Defensor del Poble, solament va imposar una multa a l'Ajuntament de Santa Maria del Camí per no ser accessible l'edifici municipal de Cas Metge Rei.

En el passat no s'entenia que l'accessibilitat anàs més enllà de les necessitats de col·lectius minoritaris. Solament es creia que afectava a un grup marginal de la població, quan en realitat l'accessibilitat universal és un bé afegit als nostres espais urbans, transports, edificis, etc., perquè facilita la mobilitat a persones grans, discapacitats temporals, mares i pares que van amb els cotxets dels seus infants i, a més a més, fan més còmodes els desplaçaments a la població en general.

És decebedor per una persona que creu que les normes es fan per complir-se, veure que sistemàticament s'incomplixen i que els ajuntaments i el Consell de Mallorca solament apliquen excepcionalment el règim sancionador. A què pensau que és deguda aquesta reticència a sancionar?

Part de culpa la té el Consell Assessor que no ha estat l'organisme que se li havia assignat per llei la missió d'impulsar la implantació del model d'accessibilitat universal i el compliment estricte de la normativa. En canvi, ha dedicat la major part del temps en atorgar exempcions. La mateixa composició del seus membres, dominada per l'Administració i pels col·legis professionals, no hi ajudà i poques vegades aquesta majoria ens va fer costat a l'hora d'aprovar les propostes de les associacions. Des de el Consell Assessor no s'instà les institucions a fer inversions en l'eliminació de barreres, a fer campanyes de divulgació i no es promogueren convocatòries especials d'obres i serveis per l'eliminació de barreres en els municipis. Tampoc s'exigí als ajuntaments a fer les preceptives reserves anuals de fons que s'havien de destinar a millorar l'accessibilitat dels seus pobles.

Un altre factor negatiu ha estat la laxitud dels ajuntaments que no han assumit les seves competències sancionadores, entre d'altres raons perquè ells eren els primers en no complir la normativa. El Consell de Mallorca, a qui subsidiàriament corresponia actuar davant la inhibició de les institucions municipals, no ho feia, segons deien els responsables polítics per falta de recursos humans i perquè la prioritat de les seves actuacions estava centrada en vigilar la legalitat de les construccions que es feien en sòl rústic.

Afortunadament, durant la darrera legislatura ha canviat el tarannà polític que s'ha traduït en mesures concretes: la concessió d'ajudes milionàries als ajuntaments per fer més accessibles els seus municipis, tot i que alguns no els han sol·licitat per no haver de satisfer el 15% de l'import de les obres.

La Taula per l'Accessibilitat del Consell de Mallorca, va ser l'instrument que les associacions esperaven per progressar en seva tasca de fer una Mallorca més accessible?

A diferència del Consell Assessor fou un organisme molt actiu on totes les administracions i associacions hi estan representades. A la Taula s'hi anat per feina, per consensuar, per reivindicar, per resoldre qüestions de diferent índole i calat i per fer un treball de camp amb resultats molts positius.

Vull fer un reconeixement als treballadors de la secció d'Accessibilitat que hi han participat. Ells tingueren prou sensibilitat per ficar-se dins la nostra pell. Semblaven i en realitat sentien que formaven part del nostre col·lectiu. Els afectaven les discriminacions i incompliments igual que a un de nosaltres. Aquests 10 anys de treballar colze a colze amb ells ha estat una experiència molt enriquidora. Jo hi vaig aportar la meva experiència i ells l'entusiasme i la professionalitat

La vostra perseverança ha estat un valor imprescindible per canviar mentalitats i per eliminar barreres.

Jo quan he encetat un tema mai l'he volgut tancar en fals. He treballat amb constància fins que he aconseguit solucionar-lo, o aparcar-lo quan m'he adonat que les circumstàncies i el context sociopolític aconsellaven ajornar-lo, i reemprendre'l més endavant.

Tornaríeu a dedicar una gran part del vostre temps durant tants d'anys a fer la vida més fàcil a la gent amb alguna discapacitat?

Jo repetiria, perquè malgrat totes les mancances encara existents s'ha progressat molt en la millora de l'accessibilitat. Jo estic orgullós d'haver aportat en aquesta tasca el meu granet d'arena i esper que la major sensibilització social propiciarà, en el futur, que més gent es comprometi a fer realitat els principis de normalització, independència i accessibilitat universal.

Palma, 28 d'abril de 2010

